

Schriftelijke Statenvragen van de Statenfractie van de BBB over Punt 3 en 4 van de LIS van week 48-2024, ingediend op 10 februari 2025, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 11 maart 2025 (3368669).

Inleiding

Zoals aangegeven in de laatste Statenvergadering van 13 december 2024 zouden wij als BBB graag meer informatie willen aangaande punt 3 en 4 van de LIS Lijst van week 48/2024. Vandaar deze schriftelijke vragen over de onderwerpen Revitalisatie en onderzoek in de Flevolandse bossen en de Spuk beschikking Programma Natuur fase 2.

Inleiding op de beantwoording:

Op 11 februari 2025 heeft de BBB-fractie statenvragen gesteld naar aanleiding van mededelingen [SPUK-beschikking Programma Natuur Fase 2](#) en [Revitalisatie en Onderzoek in de Flevolandse bossen](#).

Op 11 november 2024 ontving Provincie Flevoland een SPUK-beschikking van het Rijk voor de uitvoering van het Programma Natuur Fase 2. De SPUK, of Specifieke Uitkering, is een doeluitkering met wettelijk bindende doelen en termijnen, waar de provincie niet van mag afwijken. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselveiligheid en Natuur (LVVN) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland monitoren de provincies op zowel financiële als inhoudelijke doelen. Dit geldt voor de beschikkingen van zowel fase 1 als fase 2 van het Programma Natuur.

De beschikking is het resultaat van een lang onderhandelingsproces met het Rijk. In het kader van de landelijke stikstofaanpak was het uitgangspunt dat de provincie middelen ontvangt op basis van een percentage van de totaal beschikbare landelijke middelen. Een ander uitgangspunt voor Flevoland was dat de middelen zo worden ingezet dat deze, waar mogelijk, een versterkend of herstellend effect hebben op aangrenzende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De Flevolandse maatregelen zijn uitgebreid getoetst door het ministerie van LVVN en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Vragen, naar aanleiding van punt 3: Revitalisatie en onderzoek in de Flevolandse bossen

1. *In het bijgevoegde stuk wordt gesproken over “onvoorziene effecten”. Echter er is meer dan 60 jaar ervaring bij betrokken partijen wanneer het gaat om het onderhouden en monitoren van onze bossen. Kan het college aangeven hoe het kan dat we voor “verrassingen” zijn komen te staan als het gaat over de status van onze bossen?*

Antwoord:

Nederlandse bossen en daarmee ook de Flevolandse bossen maken op dit moment ontwikkelingen door die we 60 jaar geleden niet waren voorzien. Door toename van vraag aan hernieuwbare grondstoffen, milieu- en klimaatproblematiek, ziekten en plagen, en afname van het areaal bos is de druk op bossen de recente jaren toegenomen.

Hoewel bepaalde effecten onvoorzien zijn, zijn ze niet geheel verrassend. Experts hebben al langer gewaarschuwd voor mogelijke effecten. Door de ontwikkeling van bossen en eerdere landelijke keuzes om niet te investeren in revitalisatie zijn de effecten nu zichtbaar en urgent geworden.

2. *Het bijgevoegde stuk noemt dat vanwege “veranderende klimaateffecten en de onvoorziene effecten hiervan” de verwachting is dat middelen zullen achterblijven bij de werkelijke behoeften. BBB mist in dit stuk een visie passend bij de opgave van het Rijk. Het lijkt alsof nu de gelden uitgegeven worden aan experimenten waarbij een uitkomst, “resultaat toch niet als verwacht”, we vervolgens verder gaan met het volgende experiment. Waarom stelt u als college voor de provincie geen duidelijke doelen met een duidelijk gewenste uitkomst om zo helder te hebben hoe we de problemen aan moeten pakken en hoe we daar de gelden aan besteden?*

Antwoord:

Met de mededeling Revitalisatie en Onderzoek informeren wij PS over de stappen die de provincie Flevoland neemt om aan de opgave van het Rijk te voldoen. In hoofdstuk 4 van de provinciale [Bossenstrategie](#) zijn de doelen opgenomen om te komen tot een vitaler bos. De kwaliteitsimpuls voor het Flevolandse bos heeft als doel het tegemoet gekomen aan een breed scala van maatschappelijke opgaven. Prioritaire opgaven zijn behoud en versterking van biodiversiteit, koolstofopslag door houtaangroei en het weerbaar maken van het bos voor de gevolgen van klimaatverandering.

Beleefbaarheid en houtoogst worden waar mogelijk gekoppeld. De impuls moet in 2030 afgerond zijn, waarna duurzaam bosbeheer de kwaliteit van de bosgebieden op peil moet houden.

3. *Mochten de vooraf gestelde doelen niet worden behaald, zouden we dit met de betrokken partijen moeten evalueren, uitleggen aan de Staten en verantwoording moeten leggen daar waar het mis ging. Is het college dit met ons eens? Heeft u hiervoor al concrete voornemens?*

Antwoord:

Nee, wij zijn het niet eens met de BBB. De huidige monitoring van vitaliteit loopt via de terreinbeherende organisaties; deze monitoren in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap eens in de zes jaar. Het ministerie van LVVN is bezig met het ontwikkelen van een nieuwe monitoringssystematiek. Flevoland zal conform deze methodiek monitoren. Evaluatie over monitoringsresultaten en doelsturing zal met het Rijk en experts gebeuren via een wettelijk vastgelegde methodiek.

4. *BBB is bang dat bij revitalisatie van de bossen de verdeling van natuurbos en multifunctioneel bos (nu ongeveer 30%/70%) verder zal verwateren ten bate van natuurbos. Is het college bereid deze verdeling vast te leggen om te voorkomen dat multifunctioneel bos, dat nu wordt gebruikt voor recreatie als wandelen en fietsen, komt te vervallen ten bate van natuurbos?*

Antwoord:

Wij zien op dit moment geen aanleiding om de verdeling tussen natuurbos en multifunctioneel bos vast te leggen. Daarnaast is het hoogst ongebruikelijk om deze verdeling vast te leggen, wat ook de autonomie van de grondeigenaren schaadt.

De stellingname dat er binnen natuurbos geen recreatie mag plaatsvinden is niet juist. Het verschil tussen natuurbos en multifunctioneel bos ligt vooral in de mate dat houtoogst mag plaatsvinden. In natuurbos vindt momenteel enkel houtoogst plaats als dit de natuur of recreatieve doeleinden dient.

5. *Als BBB zien we geen heil in uitbreiding van bossen. Als provincie moeten we goed zorgen voor datgene wat al onder onze verantwoording valt en ook al onze aandacht opvraagt. Is GS het hiermee eens?*

Antwoord:

Nee, wij zijn het hier niet met u eens. In het coalitieakkoord is door de coalitiepartijen vastgelegd dat we de komende jaren het Programma Flevoland Natuurinclusief verder gaan uitvoeren om de kwaliteit van de natuur in onze provincie te verbeteren. We investeren daar ook financieel in. Onderdelen daarvan zijn het vastgestelde Actieplan Biodiversiteit en de Bossenstrategie. Laatstgenoemde heeft als ambitie een uitbreiding met 1200 hectare aan bos tot 2030, oplopend tot een totaal van 1700 hectare in 2050. De provinciale bossenstrategie richt zich daarnaast op zowel de revitalisering en beheer van de bestaande bossen, als op een stuk eerder genoemde uitbreiding, bijvoorbeeld gekoppeld aan de woningbouwopgave en landbouwvisie.

6. *Een lopend experiment is het onder water zetten van stukken bos ten bate van “het bos robuuster maken”. Door deze “hydrologische experimenten met afwenteling” sterft de helft van de bomen en wordt de opslag van CO2 niet gehaald. Dat houdt in dat voor het behalen van het ene doel, het andere doel opzij wordt gezet. Welk doel is volgens uw college nu belangrijker en waarop wilt u de focus leggen? Bent u bereid om met onderhoudende organisaties hierover in gesprek te gaan en knopen door te hakken? Zo ja, hoe informeert u ons daarover?*

Antwoord:

Wij zijn ons niet bewust van genoemde “hydrologische experimenten” door partners en het daarmee afsterven van bos. Mogelijk dat de BBB hier doelt op bosvorming of andere ontwikkelingen in bosbeheer.

Conform beleid, wanneer ergens bomen afsterven of omvorming plaats vindt en er zich geen nieuw bos kan ontwikkelen, moet compensatie plaatsvinden. Er is ambtelijk navraag gedaan bij Staatsbosbeheer, Flevolandschap en Natuurmonumenten, hier is niet duidelijk uit geworden waar het om gaat.

Bij concrete voorbeelden zal de provincie in gesprek gaan met de betreffende organisaties en conform beleid handelen.

7. *Er is geen nulmeting wanneer we spreken over revitalisering van bossen in Flevoland en resultaten zijn moeilijk te meten. Is het college het met ons eens dat een nulmeting waardevol zou zijn. Zo ja, is het college bereid hiertoe opdracht te geven?*

Antwoord:

Er bestaat een nulmeting over de kwaliteit van de Flevolandse bossen. Dit vormt een bouwsteen voor de [Flevolandse bossenstrategie, deelrapport 1](#).

8. *Invasieve en schadelijke soorten zijn een onderdeel van onze bossen en wellicht een medeoorzaak van het vitaliteitsprobleem. Is de aanpak van deze invasieve en schadelijke soorten onderdeel van de inspanningen door onderhoudende organisaties?*

Antwoord:

Wij zijn het met u eens dat bestrijding van invasieve en schadelijke soorten onderdeel is van het vitaler maken van de provinciale bossen. Bestrijding hiervan is integraal onderdeel van provinciaal beleid. De provincie stelt via het [Uitvoeringsprogramma Invasieve Exoten](#) financiële middelen ter beschikking. Hieraan wordt uitvoering gegeven door terreinbeherende organisaties en andere partners zoals gemeenten en waterschap.

9. *Om de revitalisatie een kans te geven zou er wat BBB betreft ook "Predatorenbeheer" moeten worden uitgevoerd. Dit omdat wanneer de ene soort weelderig voortplant dit vaak ten koste gaat van een andere soort die voor de diversiteit van de bossen minstens zo belangrijk is. Is een toekomstig doel/taak van onderhoudende organisaties ook "Predatorenbeheer"?*

Antwoord:

Wij zien in Flevoland geen verband tussen vitale bossen en predatorenbeheer. Wanneer hier het verband wordt gelegd tussen vraat door bijvoorbeeld reeën en het effect op natuurlijke verjonging van bossen betreft dit een andere definitie. Een te hoge druk van bijvoorbeeld reeën kan een negatief effect hebben op de (natuurlijke) verjonging van de bossen. Eventuele natuurlijke predatie kan een positief effect hebben op natuurlijke verjonging van bossen. Bij nieuwe aanplant worden de bomen beschermd door deze uit te rasteren of door beschermende kokers aan te brengen. Daarnaast verwijzen wij naar de effecten van de wolf op de Veluwe, waar deze inmiddels effecten toont op de huidige populatie grazers en ook positieve effecten op de bossen.

10. *In de bijlage wordt gesproken over "blijvende financiering" voor de noodzakelijke herstelwerkzaamheden. BBB is tegen het inzetten van GLB gelden (bestemd voor de landbouw) voor de revitalisering van bossen. Is uw college voornemens om ook GLB gelden in te zetten voor de revitalisering van de bossen? Zo ja, hoe rechtvaardigt u dit dan?*

Antwoord:

Provinciale Staten is op 10 september 2024 [per mededeling](#) geïnformeerd over de resterende financiële dekking (co/financiering) van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Een deel van deze middelen is gevonden binnen het natuurbudget en de daarbij behorende Europese middelen zal dus ook voor natuur worden ingezet.

GLB-middelen zijn 100% Europese geldstromen en ongeveer 90% van de EU-middelen voor bossen komt uit het Europees Landbouwbeleid. Voor de huidige GLB-programmeringsperiode (2023-2027) maken bosinterventies deel uit van de strategische plannen die de EU-lidstaten hebben ingediend. Conform het door de EU opgestelde beleid en regelgeving zijn GLB-gelden in te zetten voor natuurbescherming

11. *BBB ziet in de revitalisering van de bossen een kans om de Circulaire Economie Opgave van de provincie serieus te nemen. Zo zou de houtproductie kunnen worden opgenomen in de plannen. Kan het college zich hierin vinden? Zo ja, in hoeveel procent van de bossen zou dit kunnen worden gerealiseerd?*

Antwoord:

Circa 70% van de Flevolandse bossen is multifunctioneel, wat betekent dat hier duurzame houtproductie plaatsvindt. Het is daarnaast aan de beheerder zelf om te bepalen hoe een en ander past binnen het bosbeheer dat gevoerd wordt. Daarin verschillen de drie terreinbeherende organisaties. Het vergroten van hoogwaardige duurzame houtproductie is ook een directe pijler in de Flevolandse bossenstrategie en hangt samen met uitbreiding van het bosareaal.

Vragen, naar aanleiding van punt 4: Spuk beschikking Programma Natuur fase 2

1. *Welke Nationale en Europese doelen worden nagestreefd met het Programma Natuur fase 2?*

Antwoord:

Het Rijk en de Provincies zijn in 2024 gestart met het [Programma Natuur fase 2](#) om de achteruitgang van de natuur te voorkomen en de natuur in en rondom Natura 2000-gebieden te verbeteren. Het doel van het Programma Natuur fase 2 is te zorgen voor een gunstige staat van instandhouding van 70% van de soorten volgens de [Vogel- en Habitatrichtlijn](#).

2. *Welke specifieke doelen heeft het Rijk gesteld voor Flevoland binnen het Programma?*

Antwoord:

In het kader van de landelijke stikstofaanpak heeft de provincie middelen ontvangen om natuurherstelmaatregelen te nemen die zorgen voor herstel van soorten onder de Habitatrichtlijn. Het Rijk heeft specifiek voor Flevoland gesteld dat minstens 15% van de middelen moet bijdragen aan de verbetering van aangrenzende Natura 2000-gebieden.

3. *Programma Natuur Fase 1 is momenteel in uitvoer. Kan het college ons vertellen wat hiervan de status is? Kan dit worden gezien als vertrekpunt voor het Programma Natuur fase 2?*

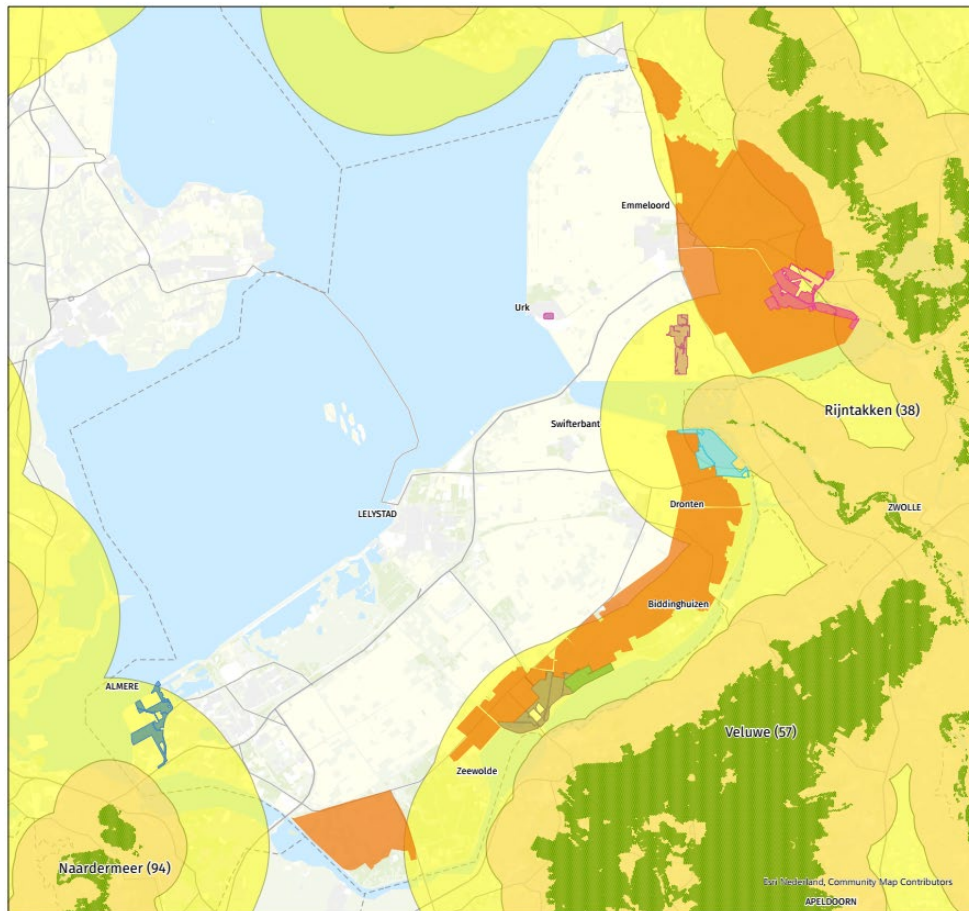
Antwoord:

Het Programma Natuur Fase 1 is momenteel in uitvoering. Partners hebben tot 31-12-2026 de tijd om de geprogrammeerde maatregelen uit te voeren. Fase 1 kan als vertrekpunt worden gezien voor vele maatregelen in fase 2.

4. *Kan het college meer context en uitleg geven bij het bijgevoegde kaartje? Wat betekenen bijvoorbeeld de verschillende kleuren en hoe moeten we dit bekijken?*

Antwoord:

De provincie heeft zich ontwikkeld tot een cruciaal knooppunt tussen diverse natuurgebieden buiten de provincie. De bijgevoegde kaart toont de projectgebieden van Programma Natuur Fase 2 ten opzichte van Natura2000 gebieden aangrenzend aan Flevoland. Om de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden ligt een buffer (geel). De geprogrammeerde maatregelen bevinden zich in natuurgebieden in de buffer, om zodoende een toegevoegde ecologische versterking te bieden voor soorten in omliggende Natura2000 gebieden (kleuren projectgebieden).

Programma natuur fase 2

Projectgebieden

- Ecozone Pampus
- Harderhoek
- Voorsterbos
- Roggebotveld
- Strandgaperbeek
- Schokland
- Toppad
- Agrarisch Flevoland

Stikstofgevoelige gebieden

- N2000 gebied
- bufferzone 3,5 km
- bufferzone 10 km

Bron Stikstofdepositie: www.nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/0547f278-c713-4dca-b3a1-8d15787eb199

5. *Het bijgevoegde stuk spreekt over het belang van brede biodiversiteit in het agrarisch gebied. Kunnen deze 'spuk'-gelden ook gebruikt worden bij het oplossen van de pasmelder-problematiek? Zo ja, waarop zet het college dan in?*

Antwoord:

De middelen uit de 'Specifieke Uitkering' moeten, conform beleid vanuit het ministerie van LNV, worden toegepast voor natuurherstel. Natuurherstel is in brede zin de eerste stap richting de oplossing van het stikstofprobleem en daarom noodzakelijk om te komen tot een duurzame oplossing voor de pasmeldersproblematiek. Door middel van monitoring van de maatregelen (zie antwoord op vraag 3) wordt gekeken door het ministerie of dit indirect of direct zal bijdragen aan de PAS-problematiek.

6. *Onder het kopje "tweede fase" lezen we dat er afstemming plaats vindt met Boeren Natuur Flevoland en gemeenten. Vind er ook afstemming plaats met gangbare boeren aangezien het agrarisch gebied onderdeel is van de plannen?*

Antwoord:

Na de beschikking van de gelden zal [BoerenNatuur Flevoland](#) afstemming zoeken met agrarische ondernemers in de aangewezen gebieden en in gebiedsprocessen. Dit omvat ook afstemming met gangbare agrarische ondernemers.

7. *Is het college voornemens uitvoeringskosten / co financiering kosten aan de SPUK gelden toe te voegen. Zo ja, hoeveel?*

Antwoord:

Uitvoeringskosten worden gedekt door de Specifieke Uitkering. Het is daarom niet nodig om extra provinciale middelen voor uitvoeringskosten toe te voegen.

8. *Wat wordt bedoeld met de aankoop van sleutel-hectares en hoeveel hectare is hier mee gemoeid?*

Antwoord:

De term sleutelhectares verwijst naar gebieden die van belang zijn voor het herstel van een bepaalde natuurwaarde of soort. Deze hectaren kunnen worden gezien als stukjes natuur die, door hun locatie of kwaliteit, een belangrijke rol spelen in het functioneren van een natuurgebied. In dit geval zal in fase twee een gebiedsproces starten waarin duidelijk wordt hoeveel hectare dit is en of aankoop mogelijk is.